

שׁוֹבֵה יִשְׂרָאֵל

בס"ד, שב"ק פרשת צו - שבת הגדול י"ב ניסן | גליון 547

דברי
הימים

רבי שלמה עמר צוק"ל

ט"ו בניסן ה'תפ"ח

הגאון הצדיק רבי שלמה עמר צוק"ל הגיע לעיר פאס במרוקו והתארח בה בחג הפסח, היה זה בשנת ה'תפ"ח. אותם ימים היו ימי עוני ומחסור, בעיקר, הורגש הדבר במקום מגוריו של רבי שלמה, והוא הופיע בבגדים דלים. אנשי העיר פאס הכירו בגדלותו של הצדיק והוקירו אותו רבות על רב פועלו בארצם, הם לא שתו ליבם לבגדי דלותו וכיבדוהו לשאת דרשה ברבים ביום טוב ראשון של פסח. עלה הצדיק לתיבה והחל דורש בנועם אמרותיו ובצחות לשונו, בעודו דורש, נכנס לבית הכנסת אחד מבני המקום שהיה ידוע כעז פנים וגבה לב. כאשר שם לב לבגדים שלב הרב הדורש, מיד פער פיו כנגדו וזילזל בכבודו, ולא נחה דעתו עד שהורידו מהתיבה ונעמד הוא במקומו לדרוש לציבור.

באותו העת חלשה דעתו של רבי שלמה. לתדהמת כל הנוכחים קרסה התקרה מעל הבימה והחצוף גבה הלב, נקבר תחתיה חיים. והיה הדבר לקידוש השם בין כל באי המקום.

בין הנוכחים היה הגאון רבי מרדכי בן עטיה צוק"ל בעל חידושי 'מור דרור'. נוהג היה רבי מרדכי לספר מאורע זה תדיר כשהוא מוסיף ומדגיש את מאמר חז"ל (אבות ב, ב) 'הווי זהיר בגחלתן שלא תכנה!'

מדברי מו"ר ועט"ר רבי יאשיהו יוסף פינמו שליט"א

זבח תודה יכבדנני

שלאה אמנו זכתה לשלושת הצדיקים הללו, שהאירו את העולם, בזכות זה שזכרה להודות ולהלל לה' על חסדיו עימה. ומעלת ההודאה גדולה עד למאוד, וסגולה גדולה היא לפרנסה בשפע, כמו שאמרו חז"ל (תנא דבי אליהו זוטא ו'), אמור הקב"ה למשה, כשאני רואה בני אדם, אע"פ שאין בהם תהילה ושבח של תורה ומעשים טובים, לא במעשי ידיהן ולא במעשי אבותיהם, אלא רק בשביל שהם עומדים ומוזדים ומברכים ומשבחים ומרבים תחנונים לפני, אני נזקק להם וכופל להם מזונותיהם. כשאדם זוכר את חסדי ה' עמו גם בשעה שיצא לרווחה, אין גודל למעלתו ולשבחו, כי בשעה שאדם נמצא במיצר וקורא אל ה', אין מעלתו כאדם שנמצא ברווחה ומודה ומשבח לה'. משום שבעת שהאדם מוצא "צרה ויגון", אין לו אל מי לפנות, ואז בוודאי "ובשם ה' אקרא", ובשעת הצער והצרה הכל מרגישים ויודעים שאין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים. אך בזמן שרווח לאדם מצרתו צריך התעוררות גדולה בכדי לעמוד ולהלל לה', כי בטבע העולם שאדם שוכח את טובת בוראו, ומי שעומד ומודה להש"ת מקבל מן שמיא שפע של טובה וברכה ופרנסה בשפע גדול וברווח. בשבת קדושה זו, שבת הגדול, שמייוחדת היא לזכור את הנס הגדול שעשה ה' עם אבותנו במצרים, נייחד את לבנו לזכור את חסדי ה' אתנו, על הכלל ועל הפרט, שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו, והקב"ה מצילנו מידם. וכמי צאתנו ממצרים, יראנו נפלאות בעגלה ובזמן קריב, אמנו.

"אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה חלות מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן", (ו, יב) המביא קרבן תודה לבית המקדש, צריך לצרף ארבע סוגי לחם לקרבנו, עשר חלות מכל סוג, ובסך הכל מביא ארבעים חלות. מה שאין כן בשאר קרבנות שלא מביאים כל כך הרבה חלות. וביאר הספורנו, למה צריך להרבות כל כך בסוגי החלות שמביאים עם קרבן התודה? כיון שברבות הלחם יתפרסם הנס לאוכלים רבים. כי ההודאה לה' על רוב חסדיו חשובה היא עד מאוד, ולכן טעון קרבן תודה ארבעים חלות, בכדי שיתפרסם הנס ע"י ריבוי האוכלים את חלות הקרבן.

דוד המלך ע"ה אמר (תהילים ג) "זבח תודה יכבדנני וישם דרך אראנו בישע אלקים", ודרשו חז"ל (ילקוט ש"ח"ב רמז תשס"ג) אמר הקב"ה, התודה חביבה עלי מכל הקרבנות, לפי שבאה בחינם, שנאמר "זבח תודה יכבדנני". דהיינו, אדם שמעצמו מתנדב קרבן תודה, לפי שמכיר בגודל הנס שנעשה עמו, מעלתו גדולה וחשובה מכל הקרבנות כולם. ולכן קרבן התודה נחשב כקודשי קודשים לענין האכילה, משום שיצא מלב טהור של המתנדב, במה שידע והכיר בניסו ובא להודות לה' על רוב טובו.

חובה קדושה היא על כל אחד ואחד להתבונן בחסדי ה' עמו ולהודות על הטוב אשר גמלנו יוצרנו, והמודה בטובתו של הקב"ה מעלתו גדולה עד שזוכה לדברים הרבה, וכן אמרו חז"ל (ב"ד, ל) לאה תפסה פלך של הודיה, יצאו מונגה בעלי הודיה, יהודה דוד ודניאל, שהודו. הרי,

ר"ת	יצאת השבת	כניסת השבת	ירושלים
19:09	18:28	17:16	ירושלים
19:06	18:30	17:32	ת"א אשדוד
19:05	18:30	17:22	חיפה
19:06	18:30	17:31	ב"ש

מוסדות שובה ישראל
מאחלים לכל בית ישראל
פסח כשר ושמה

ניתן לצפות בשיעור דרך האתר של הישיבה בכתובת: WWW.HARAVPINTO.COM
לקבלת הגליון והמייל היומי של אדמו"ר עט"ר רבי יאשיהו פינמו שליט"א: info@shoovaisrael.com
ניתן להקדש את העלון לברכה, לישועה או לעילוי נשמת יקירכם.

לברכה והצלחת עמיר ולידן קובי ובני ביתם

איש ואשה

שיכון

מיד ולדורות

"צו את אהרן ואת בניו לאמר" (ו. ב) פירש"י "אין צו אלא לשון זדון". מדוע הוצרך הבורא לצוות את אהרון בלשון זירון, וכי היה ספק במסירותם של אהרון הכהן ובניו? ביאר רש"י "מיד, ולדורות" - דרך בני האדם לבצע דבר חדש בהתלהבות, אך כאשר הדבר חוזר ונשנה פגה תחושת ההתחדשות והמעשה נעשה ללא רגש של שמחה. אף כאן, ודאי שאהרון ובניו יקיימו את מצוות ה' בעניין הקורבנות בשמחה ובהתלהבות של קדושה. אלא, שהוצרך לזרזם כדי שתמשיך התלהבותם ושמחתם בקיום מצוות אלו, גם בהמשך - לדורות הבאים.

בתחילת הנישואים אופפת את בני הזוג תחושה מרוממת ומיוחדת של שמחה והתחדשות, אמנם מסגרת של נישואין מחייבת את שני בני הזוג, אך ההתלהבות הראשונית עוזרת להם לעמוד בחיובם ולהתנהג האחד כלפי השני בכבוד הראוי. אולם לאחר זמן, תחושת ההתחדשות והשמחה פוחתת והולכת, ובני הזוג חשים נבוכים מול המציאות האמתית, ומגלים שלמעשה אין ביתם מבוסס עדיין על אדני האהבה האמתית.

כאן מחוייבים האיש והאשה לעמוד עמל רב, כדי לבנות ביניהם קשר איתן. וכדי לא לתת לשגרה האפורה לכבוש כל חלקה טובה ביצירת הקשר, צריכים הם לזרז את עצמם להמשיך במעשיהם באותה התלהבות ושמחה כבתחילה, להמשיך לדבר האחד אל השני באותו הכבוד ובאותה הנינוחות בהם השתמשו בתחילת הדרך, או אז מובטח להם כי הקשר ביניהם רק ילך ויעצים, ועם השנים ותקופות הזמן השונות, תגבר האהבה השוררת ביניהם.

מסופר על חתן שעמד לפני נישואיו ובא לפני רבו הצדיק רבי שלמה וולבה זצוק"ל. שאלו הרב 'מה בכונתך לעשות בזמן שתמתין לכלה מתחת לחופה?' תמה הבחור על השאלה, וענה: 'ענת גדולה היא ומסוגלת לתפילה'. ענה לו הרב 'ברגעים אלו של טרם החופה, עליך להתרכז בעניי הקניין!', כשראה הרב שהבחור לא ירד לעומק דעתו, הסביר לו במתק לשונו - 'כל חתן המגיע לרגע הנכסף שבו הוא עומד מתחת לחופה, בטוח כי מתחיל הוא מעתה חיים של 'גן עדן' עם רעייתו הטריה, ועל דעת זה הוא עושה עכשיו את הקניין עם אשתו' - המשיך הרב ואמר - 'אולם, כל מי שעבר מספר שנים מהחתונה, יודע כי החיים מלאים קשיים ונסיונות, ורחוקים מהמושג 'גן עדן' עליו חשב החתן. יתכן, שאם היה החתן מודע לכך מעכשיו הוא לא היה מתחתן, ויש בכך מקח טעות!...

'לכן' - המשיך הרב ואמר - 'נותנים לחתן פרק זמן לחשוב טוב על המהלך שהוא עומד לעשות, ולהבין שהחיים אינם רק גן עדן. ומתוך כך, נישואיו - הם על דעת זה, שגם אם החיים יציבו בפניו אין ספור מכשולים ונסיונות, בכל אופן ברגע זה - הוא מקבל על עצמו לעמוד בהם - לכל אורך הדרך!...

עשה צדקה ומשפט

"צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה" (ו. ב) אמרו חז"ל במדרש (תנחומא), למה נקרא שמה עולה, שהיא עליונה מכל הקרבנות. מבאר הגאון המוסמך רבי אישיהו פינטו זצוק"ל בספרו 'כסף נבחר' (דרוש ראשון לפרשת צו), ידוע שתכלית כוונת הקרבנות היא לעורר לבבות בני האדם בתשובה, שיתנו לב ויטהרו מחלאת עוונם, ולכן נקראו הזבחים בשם קרבן, כי רחוק ה' מרשעים, והקרבנות הם סיבה להתקרב אל פני ה'. וכיון שכך, "אשרי תמימי דרך ההלכים בתורת ה'" - אלו ההולכים בדרך ישרה, שמעולם לא נתרחקו מלפני ה' ואינם צריכים להביא אחר כך קרבנות, כדי להתקרב דרכם לפני ה'. כי אין רצונו של הקדוש ברוך הוא שנחטא ונביא קרבן, אלא רצה לזכות את ישראל, שאף על פי שיחטאו לפני ה', תהיה להם כפרה ותקומה לכפר על חטאתם. ומכל מקום, יותר חפץ הקדוש ברוך הוא שנהיה זכאים ולא נחטא, משנהיה צריכים אחר כך קרבן כפרה, כמו שאמר שלמה המלך (משלי כ"א, ג) "עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח". וזה מה שאמר שמואל הנביא לשאול המלך (ש"א ט"ו, כב) "החפץ לה' בעלות וזבחים בשמע בקול ה' הנה שמע מזבח טוב להקשיב מחלב אילים". כלומר, כל התועלת והטוב שיש מהזבחים, הוא לשמוע בקול ה'. לכך קרבן עולה עליונה מכל הקרבנות, שאינה באה על חטא, אלא לצורך קרבה יתרה ועליונה לה' יתברך.

ברמראות

והאש על המזבח תוקד בו (ו. ה)

מדוע נאמר "תוקד בו" והרי האש יקדה על המזבח ולא בתוכו? מסופר על בעל 'אמרי אמת' שהתחיל בילדותו ללמוד חומש. בהגיע השבת, בחנו אביו בעל ה'שפת אמת' לראות את ידיעותיו. כשהגיע לפסוק זה "והאש על המזבח תוקד בו" שאלו אביו 'במי תוקד האש?'. נענה הילד בתמימותו הטהורה ואמר 'בכהן! שאש ההתלהבות והדבקות "תוקד בו"'. תשובה זו גרמה לאביו קורת רוח מרובה.

אם על תודה יקריבנו (ו. יב)

פירש"י "אם על דבר הודאה על נס שנעשה לו כגון יורדי הים והולכי מדבריות וחבושי בית האסורים וחולה שנתרפא שהם צריכין להודות". החיד"א בספרו 'שם הגדולים' כתב כי זקנו רבי אברהם אזולאי זצוק"ל היה ממשפחת חכמי קאסטיליא שבאו לאחר גירוש ספרד לעיר פאס שבמרוקו. לאחר שעלו מהספינה אל היבשה, טרם העלו את כל חפציהם ומטלטליהם, קמה רוח סערה בים וטבעה הספינה וכל תכולתה ירדה במצולות ים. כהודאה על הנס שנעשה להם, שלא ישכח בחלוף הזמן, היה הצדיק מצייר מאז את חתימתו, בצורת אניה.

ואת כל העדה הקהל אל פתח אהל מועד... ויאמר משה אל העדה זה הדבר אשר צנה ה' לעשות (ה. ג-ה)

פירש"י "זה אחד מן המקומות שהחזיק מועט את המרובה. חצר המשכן שגודלה היה פחות מחמשת אלפים אמות מרובעות, הכיל את כלל ישראל

שמנו שישים ריבוא! ה'חתם סופר' מדייק שנעשה נס זה דווקא בחנוכת המשכן. ללמדנו, שאמנם זה עתה חנכו את המשכן וכליו שנעשו בפאר ובהדר רב, מכסף ומהזב ומאבנים יקרות, ועורות ואריגים שאין כדוגמתן. יכול אדם לטעות שיש צורך בהדר ובפאר. ציוה הקב"ה למושה רבנו להקהיל את כל העדה - שישים ריבוא אל פתח אוהל מועד בבחינת 'מועט המחזיק את המרובה'. 'ויאמר משה אל העדה זה הדבר אשר צנה ה' לעשות' ומהו "זה הדבר"? זה הלימוד החשוב שבא להורות לנו, שיש לאדם ללמוד מכאן להסתפק במועט, כי אז גם כאשר על פי הטבע צריך האדם לחוש צמצום, בכל זאת "ולא אמר אדם לחברו צד לי המקום" (אבות ה, ה) - מובטח לו שיעשה לו נס והמועט יחזיק את המרובה.

ויז מננו על המזבח שבע פעמים (ה. יא)

כתב הרמ"ע מפאנו שזה אחד המקראות שהעידה התורה שבכתב על התורה שבעל פה. שהרי משה רבנו אמר "ויאמר משה אל העדה זה הדבר אשר צנה ה' לעשות" - משמע מכך שהיה ציווי על עניין ההזאות, אלא שלא נכתב על כך במפורש בתורה כפי שפירש"י "לא ידעתי היכן נצטוה בהזאות הללו". אולם, אף שלא נכתב הציווי במפורש, אפשר למוצאו בדרך רמז שנאמר בעניין המזבח (שמות ל, כח-כט) "ואת מזבח העלה... וקדשת אתם והיו קדש קדשים כל הנגע בהם יקדש" וכן נאמר (שם מ, י) "וקדשת את המזבח והיה המזבח קדש קדשים". כפלה התורה שבע פעמים לשון 'קדושה' - כנגד ז' הזאות שנועדו לקדש את המזבח.

איסור אכילת דם

"וְכָל דָּם לֹא תֹאכְלוּ כִּכְל מוֹשְׁבֵיכֶם" (ו, כו) איסור אכילת דם מיוחד הוא לתורת ישראל, ולא מצוי בין אומות העולם. נכפלה בו האזהרה כמה פעמים להורות על גודל חומרתו. רבי חיים פלאגי זצוק"ל כותב בספרו 'תנופה חיים' (פרשת ראה) הפרכה כנגד עלילות הדם הכוזבות שהיו מעלילים על היהודים כאילו הם משתמשים בדמו של נוצרי ללישת המצות, מכך שנשמכו שני הפסוקים בדברים (טו, כג-טז, א) "רַק אֶת דְּמוֹ לֹא תֹאכְלוּ... וְעִשִׂיתָ פֶסַח לְה' אֱלֹהֶיךָ" לומר, שאפילו דם בהמה אסור לנו, וכל שכן דם אדם, ומכל שכן במצה, שיחמיצנה!

כיון שאסרה התורה לאכול דם בהמה, חיה ועוף, לכך מולחים את הבשר, שבפעולה זו נשאב כל הדם שבתוכו. ואע"פ שלא אסרה התורה דם שלא פירש מהבשר, מכל מקום אם נסתפק רק בהדחת הבשר במים, הרי כשנבשלו, יפלוט הבשר את הדם הבלוע בו ויאסר התבשיל כולו. מחמת כן, מולחים את הבשר להוציא את כל דמו.

דרך נוספת המוציאה את הדם מהבשר, היא על ידי צליה. בטור בהלכות מליחה (י"ד ס"י סט) כתוב, שבמקום שאין מלח מצוי, יצלו הבשר עד חצי צלייתו. ומה היא 'חצי צלייתו'? מבאר ה'פרי מגדים' (י"ד שפתי דעת סימן עו) שהשיעור הוא, בשר שצריך שייצלו אותו שעה, בכדי שיהיה מוכן לאכילה, אם צולים אותו חצי שעה נהיה ראוי לאכילה על ידי הדחק. מטבעו של הדם, שכאשר הוא שוהה פרק זמן ארוך הוא מתייבש. לכן, בשר ששהה שלושה ימים שהם 72 שעות - בלי מליחה, אין בכח המלח להפליט ממנו את דמו לעולם, ואין אפשרות להכשירו מהדם במלח אלא רק על ידי צליה, שבכח האש לשאוב את הדם ולשרפו. ואף אם נשאר מעט דם שלא יצא באש, הרי דינו כדם שלא פירש, שמוותר באכילה. לפי חלק מהפוסקים, אין לבשל בשר זה כיון שקיים חשש שאם ישלול את הבשר לאחר הצליה יתרכך הבשר ויצא הדם שנותר.

מלכתחילה, לא ישהה אדם בשר שלשה ימים בלי מליחה, אף שבכוונתו לצלותו, מחשש שמא יטעה למלחו ולבשלו. ובעיקר בעלי האטלזים שצריכים להקפיד על כל בשר הנמצא ברשותם, שלא יעברו עליו שלשה ימים בלי מליחה. אם בכל זאת לא הספיקו למלוח את הבשר בתוך שלושה ימים, לפי חלק מהפוסקים ניתן להשרות את כל הבשר חצי שעה במים לקראת סוף יום השלישי [אחר 71 שעות מהשחיטה], ואז יהיה מותר למלחו ולבשלו בתוך שלושת הימים הבאים מסיום השרייה.

פניני דברי יאשיהו

התורה - היינו

"זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם" (ו, י) כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה, לא חטאת, לא מנחה ולא אשם. גדול לאין שיעור ערך ומעלת התורה הקדושה. מובא משל בספרים הקדושים, על איש עשיר שביקש לגדל את בנו בדרך התורה להיות תלמיד חכם וירא ה'. ומקטנות היה חוזר ושונה לפניו 'כל מצווה שוויה יותר מעשר מטבעות זהב'. לימים, יצא הבן מהישיבה כיוון שחש רעב, נכנס לאחת המסעדות וביקש לאכול. כשהגיע עת התשלום, קרא לבעל הבית, אמר לפניו חידוש תורה ואמר לו: 'שוויה של כל מצוה כעשר מטבעות זהב, החזר נא לי אם כן עודף'. זעם עליו בעל המסעדה, היכהו מכות נאמנות וגירשו בבזו מהמסעדה. בא הבן לפני אביו שבור בגופו ובעיקר בנפשו, ודרש להפסיק ללמוד תורה ולצאת למלאכה לעבוד. ניסה האב לדבר אל ליבו, אך הבן בשלו. ראה האב שאינו יכול לו, הכין עבורו מזוודה עם מיטב תכשיטים יקרים, וציון לו את שוויים, ומסרה בידו שיסחור בהם. סבב הבן מדלת לדלת אך מששמעו האנשים את מחיר התכשיטים דחוהו בבזו, התמלא הבן ביאוש, ואביו משגיח בו ומעודד אותו להמשיך על אף הכל. באחד הימים עבר הבן ברחוב של עשירים. האירו לו פנים ורכשו ממנו תכשיטים. בא הבן לפני אביו וסיפר לו על הצלחתו. אמר לו אביו: כך התורה הקדושה, יש אנשים שלא מכירים את ערכה, לפעמים דוחים ולפעמים מבזים, אך הכל מחוסר ידיעה. אולם כשפוגשים באנשים היודעים את הערך האמיתי של התורה, אין גבול לשמחה לערך ולהוקרה.

רבי משה אלשיך זצוק"ל - האלשיך הקדוש - י"ג ניסן ה'ש"ס (1600)

והכחיש שלא עשה כן וברח. סיים האר"י הקדוש שבאמת גם תחבולה זו האחרונה והמכוערת עשאה לבן, אלא שהתבייש להודות בה. מסופר, שפעם דרש האלשיך הקדוש על מדת הבטחון. בין השומעים היה אחד שכל ימיו התפרנס מהובלות ע"ג חמור, כשמעו האיש את דברי האלשיך קיבל על עצמו לבטוח בה' בכל לבו, והלך וישב כל היום בבית המדרש ואמר פרקי תהלים. כשהבחינו בכך בני ביתו ביקשו לשדלו לצאת לעבודתו, אך הוא בשלו 'האלשיך הקדוש אמר כי אדם הבוטח בה' בכל ליבו - תבוא אליו פרנסתו בלא כל טירחה. ולמה לי לצאת בקור ובחום?! הלכו ומכרו את החמור לגוי. באחד הימים הלך הגוי עם החמור ומצא אוצר גדול, מילא את השקים בזהב והעמיסם על החמור, כשבא להעמיק ולחפור במקום המציאה נפלה עליו אבן מהרה ומת, החמור שהמתין זמן רב, נשא רגליו והלך כהרגלו לבעליו הראשון. נתעשר אותו האיש ללא טירחה כלל. ניסו תלמידיו של האלשיך לעשות כן ולא עלתה בידם, באו לפני רבם ותמהו על כך. ענה להם האלשיך, מוביל החמור האמין בכל ליבו שאין דרך אחרת זולת מידת הביטחון, לא כן אתם שעדין מפקפקים אתם בכך.

בי"ג ניסן בשנת ה'ש"ס (1600) השיב רבי משה את נשמתו הטהורה ליוצרה, זיע"א.

לאורם נלך

רבי משה אלשיך זצוק"ל הקרוי בפי כל 'האלשיך הקדוש', היה אחד מארבעה גדולי ישראל שזכו לתואר 'קדוש' והם: האר"י הקדוש, השל"ה הקדוש והאר"י החיים' הקדוש. רבי משה אלשיך נולד בשנת ה'רס"ח (1507) אביו רבי חיים באדריאנופול שבתורכיה. מוצאה של משפחת אלשיך היה בספרד. בצעירותו עלה לארץ ישראל והתיישב בעיר צפת. שם נסמך על ידי רבי יוסף קארו, בסמיכת חכמים ושימש כדיין בבית דינו. רבי משה היה מגדולי הדרשנים בדורו, דברי תורתו נקבצו בספרו הנודע 'תורת משה'. האר"י הקדוש אמר שהיה רואה שכל פמליא של מעלה באים לשמוע את דרשותיו של האלשיך הקדוש ולכן נהג לבוא ולשמוע את אמרותיו. מסופר, כי פעם בעת שדרש האלשיך הקדוש בפסוק "וְאֵבִיבְךָ תֵּלַל בִּי וְהִחַלֵּף אֶת מִשְׁפָּחְתִּי עִשְׂרֵת מֵנִים" (בראשית לא, ז) כלומר מאה פעמים. היה האלשיך הקדוש מונה אחת לאחת את תחבולות הרמיה של לבן הרשע. והצדיק הקדוש האר"י היה יושב ומאזין לדרשתו מחייך ולבסוף צחק. לאחר מכן, אמר האר"י שנגזר על נשמתו של לבן, לבוא ולהאזין לדרשה המגלה את כל צפונותיו בתחבולות ששם ליעקב. ועל כל תחבולה ותחבולה שהיה האלשיך הקדוש מגלה ומונה, היה לבן מהנהן בראשו ומאשר 'אמת הדבר, לכך היתה כוונתי'. עד שהגיע האלשיך לתחבולה המאה האחרונה במניין, או אז מוחה לבן הארמי

מאמר החכם

"וְכָלִי חָרַשׁ אֲשֶׁר תִּבְשַׁל בּוֹ יִשְׁבֵּר"

כלי חרס הסופג אל קרבנו את טעם איסור, תקנתו על ידי שבירה.

כך אדם הספוג בחטא, אין לו תקנה כי אם לשבר את ליבו ואת הרגלי חטאו.

(כלי יקר)

טעם של מצוה

שלך, נוהגים כל שריך לבוא ולברך לרגל יום הולדתך, כבד אותם מהמעדן שהבאת עימך מבית היהודים. שמח השולטן על הרעיון, ואכן כשבאו השרים לברכו, הוציא לכבודם ברוב חגיגות את המצות שקיבל מרבי יצחק וחילק ביניהם. למבוכתו, טעמו הקרואים אך מעט מן המצות, מבט פניהם בישר כי טעמם של המצות לא נושא חן בעיניהם, למלולו מילות נימוסין ונפרדו מן השולטן לשלום.

טעם השולטן אף הוא מן המצות ומצאן קשות וטעמן תפל. 'מוזר' - פנה השולטן אל הפקיה שנכח באולם - 'אמש היה טעמן של המצות ערב כל כך, ובאחת איבדו מטעמן'. התעניין הפקיה בחשד 'שמא אלו מצות אחרות ממה שטעמת אתמול?'. 'אכן' - איש השולטן - 'אתמול טעמתי מהמצות שהיו מונחות על השלחן, ואילו מצות אלו הן ממה שהכין רבי יצחק לשאר ימי החג, מושחים היהודים בשומן חזיר, לכן נו, ברור הדבר. את מצות היום הראשון של החג, מושחים היהודים בשומן חזיר, לכן לא פלא שהן היו טעימות להפליא... קפץ השלטן כנשון נחש ממקומו, וקצף 'איך לא יתבייש היהודי להאכילני פיגולים, מהרו והביאו הנה את יועצי, בן מות הוא!'. רבי יצחק שהובהל אל השולטן בדחיפות, נדהם לשמע טענתו וניסה להפריכה

'לא יעלה על הדעת שהרי החזיר אסור אף על היהודים!'. 'אם כן' - טען כנגדו השולטן טענה ניצחת - 'איך תסביר את העובדה שטעמן של מצות הסדר בביתך היו כה עריבות ומיוחדות, ואילו טעמן של אלה כה תפל ועלוב'. התפלא הצדיק רבי יצחק, על הטענה וביקש מהשולטן שלושה ימים כדי לחפש תשובה לשאלה. נעתר השולטן לבקשה ורבי יצחק פנה לביתו עצב, התיישב בכסאו ונרדם. בחלומו נגלה אליו התשבי והורה לו לשוב אל השולטן ולדבר עימו דבר.

חזר רבי יצחק אל הארמון ואמר לשלטן 'טרם אחפש תשובה לשאלתך, עולה לי קושיה בראשי - מעודי לא טעמתי בשר פיגולים, ואף השולטן לא מכיר את טעמו. מאין, אם כך, ידע הפקיה, שאם משוחה המצה בשומן חזיר יהיה טעמה כה ערב ונפלא?'. 'שאלה במקומה' - ענה השולטן - 'בא נלך יחד ונשאל את פי'. משהגיעו אל בית הפקיה נאמר להם שהפקיה מתבודד ואין להפריעו, שכן בזמן זה הוא עולה השמימה ומקבל נבואות. אולם מאחר וטענת הרב היהודי הטרידה את השולטן, החליט להפריעו לזמן קצר. פתח השולטן את הדלת ומצא את החדר ריק, 'כפי הנראה' - אמר השולטן לרב - 'עלה הוא השמימה'... אך הרב לא שת ליבו לזאת, הסיט את שתי הקירי בזה אחר זה עד שחשף פתח מעם הקיר וממנו מדרגות יורדות. 'כפי הנראה' - אמר הרב לשולטן - 'ירד הוא תהומה'... בחשאי, ירדו השולטן והרב עד שהשיגוהו בפקיה הכורע לפני שתי וערב. קצף השולטן על הפקיה המתחזה, חרץ את גורלו למיתה, והערכתו כלפי רבי יצחק גברה בעיניו עשרת מונים.

צדיק וקדוש היה הגאון רבי יצחק נונים זצוק"ל רבה הראשי של טורקיה, אצילותו וחכמתו הרבה שבו את לב השולטן, עד שהלה לא ויתר על קרבתו ועל חוות דעתו והפכו ליועצו האישי. מידי יום ביום היה הצדיק רבי יצחק נונים מופיע בארמון השולטן ומתקבל על ידו בכבוד מלכים ובשמחה. את קרבתו לשולטן היה הצדיק רבי יצחק מנצל גם לטובת יהודי ארצו. באחד הימים לא הופיע רבי יצחק בארמון השולטן כהרגלו, תמה על כך השולטן אך חשב בליבו שמא ארעה תקלה בדרכו. משנטתה החמה לשקוע, לבש השולטן את גלימתו ופנה לפוש מעט ברחובות קריה. בעוברו בסמוך לרחוב היהודים הבחין ביהודי הלבוש בבגדי חג, פנה אליו השולטן בחביבות ושאל 'מה יום מיוחד, יהודי? ענה לו היהודי 'הערב מתקדש חג הפסח בתי היהודים'. המהם השולטן והבין את היעדרותו של רבי יצחק 'ודאי היה עסוק יועצי היקר בהכנות לחג הפסח' - שח השולטן לעצמו - 'אלך להתארח בביתו, לראות את חג היהודים מקרוב', מהחלטה למעשה שם פניו לביתו של רבי יצחק...

רבי יצחק ומשפחתו הסיבו לשלחן הסדר, השלחן היה ערוך בקפידה ובטוב טעם, קערת הסדר היתה ערוכה כהלכתה, ומצות מצוה מהודרות היו מונחות מתחת לכיסוי מפואר. לפתע שמעו בני הבית דפיקות בדלת, רבי יצחק ניגש לפתוח את הדלת והופתע לראות את השולטן עומד בפתח ביתו. הכניסו רבי יצחק לביתו בכבוד מלכים, והופתע בשנית כששטח השולטן את בקשתו לפניו 'מעוניין אני לראות מקרוב כיצד אתם היהודים חוגגים את חגכם'. 'לכבוד הוא לנו' - השיב רבי יצחק לשולטן, ופינה לו מקום של כבוד בראש השלחן. האוירה היתה מרוממת וחגיגית, ההגדה שנאמרה בפי כל בני הבית, תורגמה לטורקית לכבודו של השולטן, שנהנה מכל רגע. משהגיעו בני הבית לימוציא מצה' הזמין רבי יצחק את השולטן להצטרף אליהם לסעודת החג. בצע רבי יצחק את המצה כנהוג וחילקה בין המסובים, משטעם השולטן את המצה התמוגג ביותר 'מעולם לא טעמתי טעם משובה כל כך' - שח לבני הבית. תבשילים רחניים ומיוחדים הוגשו אל שלחן הסדר, מכולם טעם השולטן וכולם ערבו לחינו, אך טעם המצות היה עבורו מיוחד מכולם. ראה רבי יצחק שהשולטן משבח ביותר את טעם המצות, ונתן בידו מהמצות שנתורתו לשאר ימי החג.

בלב מלא התפעלות שב השולטן לארמונו, הוא סיפר לאשתו על החוויה המרוממת שעבר בבית הרב של היהודים, ואף נתן לה לטעום מהמצות שבידו. אף האשה נהנתה מטעמם הערב של המצות ורעיון עלה במוחה 'הן מחר יום גנוסאי

הדם - נוזל החיים חלק א'

בנימי הדם הדקים ביותר. בשל התרכבותו של החמצן אל 'כדוריות הדם האדומות' נצבע כל נוזל הדם בצבע אדום עז, ומכאן שמו. בכל יום נוצרים 200 מיליארד תאי דם אדומים חדשים כנגד תאים שסיימו את תפקידם. אורך חייה של 'כדורית דם אדומה' הוא כארבעה חודשים. במהלך תקופה זו, מספיקה הכדורית לנוע 75,000 פעמים בתוך הגוף, במסע של 12 מיליון קילומטרים. 'כדורית הדם האדומה' נעה במהירות ומבצעת הקפה אחת ברחבי גוף האדם בתוך 20 שניות.

כנגד כל 700 'כדוריות דם אדומות' קיימת 'כדורית דם לבנה' אחת. תפקידן של 'כדוריות הדם הלבנות' להגן על הגוף מפני מחלות וזיהומים. אורך חיה של כדורית דם לבנה נע בין מספר שעות לשנים אחדות. ביכולתה של כדורית דם לבנה לשנות את צורתה ואף לחזור מבעד דופן כלי הדם אל הרקמות שסביבו. תכונה זו מסייעת לתאי הדם הלבנים להצטבר במקום חדירתם של חיידקים. הצטברות תאי דם לבנים מתים יוצרת את המוגלה הצהובה-לבנה.

בנוזל הדם זורמים אף שברי תאים שטוחים וחסרי צבע הנקראים 'טסיות', טסיות הדם מהוות כשש אחוז מכמות הדם. ומפלאי הבריאה, כאשר העור נחתך, הטסיות נצמדו למקום החתך ומפרישות חומרים שתפקידם לזרו את קרישת הדם באיזור החתך ולמנוע את איבוד הדם.

"כָּל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל כָּל דָּם וְנִקְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מְעֵמָיָה" (ז, כו). הנפש נמצאת בדם, שנאמר (דברים יב, כג) "כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ". אחד מהטעמים לאיסור אכילת הדם על פי הרמב"ן (ז, יא), 'שאין ראוי לבעל נפש שיאכל נפש'.

הדם הוא נוזל הזורם בכל הגוף ונותן לו את חיותו. הדם מהווה כשבעה אחוזים ממשקל הגוף, כמות הדם אצל מבוגר שמשקלו כ-80 ק"ג היא 5.5 ליטר, ואילו בגופו של תינוק השוקל 4 ק"ג זורם כרבע ליטר דם. אחד מתפקידי של הדם הוא להעביר חמצן לכל חלקי הגוף, מפתיע לגלות שלאנשים החיים במרומי ההרים, כמות הדם בגופם גדולה יותר בכ-2 ליטר מהרגיל, וזאת משום שריכוז החמצן במקומות אלו דל, ועל מנת להעביר לגוף את כמות החמצן המספיקה לו, נדרש דם רב יותר.

נוזל הדם נקרא 'פלסמה' ומורכב רובו ממים, צבעו שקוף-צהבהב ובתוכו זורמים שלושה סוגים של תאים בעלי תפקידים שונים. התאים הדומיננטיים הם 'כדוריות הדם האדומות' המהווים כ-45% מהדם. שלושים טריליון תאי דם אדומים קיימים בגוף האדם, לו יצוייר, כי ניתן היה לאסוף את כל 'כדוריות הדם האדומות' זו לצידה של זו, ניתן היה להגיע לאורך של 60,000 ק"מ.

'כדורית הדם האדומה' היא עגולה ופחוסה ועוביה 2 מיקרומטר. דופן הכדורית גמישה ביותר, והודות לכושר התכווצותה, היא יכולה אף לעבור